

Advies

van de VREG van 22/12/2023

Bijkomend advies met betrekking tot het Ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, het besluit van de Vlaamse Regering van 23 april 2021 tot uitvoering van het decreet van 30 november 2018 betreffende de gebouwenpas en het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2022 tot oprichting van een uniek loket voor de aanvraag en behandeling van bepaalde woon- en energiepremies en tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 en het Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021, zoals principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 20 oktober 2023

Inleiding

De VREG ontving op 29 november 2023 de vraag van de Vlaamse minister bevoegd voor het Energiebeleid tot advies en overmaking van suggesties voor het aanpassen van de Vlaamse regelgeving teneinde een betere informatieverlening van energieleveranciers aan hun klanten over hun lopend contract te bekomen, met het oog op de eventuele opname hiervan in het *Ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, het besluit van de Vlaamse Regering van 23 april 2021 tot uitvoering van het decreet van 30 november 2018 betreffende de gebouwenpas en het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2022 tot oprichting van een uniek loket voor de aanvraag en behandeling van bepaalde woon- en energieprijzen en tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 en het Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021, zoals principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 20 oktober 2023* (hierna “Ontwerpbesluit”), waarover de VREG reeds een advies verleende ([ADV-2023-09](#)).

Bespreking

1 Betere informatieverlening door leveranciers aan hun afnemers

1.1 Vermelding kostenraming bij contracthernieuwing of prijswijziging

De VREG werd gevraagd advies te verlenen over volgend tekstvoorstel:

“Art. X. In artikel 3.2.18, eerste lid, van het Energiebesluit van 19 november 2010, het laatst gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juni 2023, wordt een punt 8°/7 ingevoegd, dat luidt als volgt:

8°/7 bezorgt de afnemers in geval van verlenging¹ van een leveringscontract en bij iedere aanpassing van de leveringsprijs², behalve als het leveringen van de standaardleverancier³ betreft, zowel het totaal bedrag op de afrekeningsfactuur van het voorgaande jaar als het nieuwe geschatte totaal bedrag op de afrekeningsfactuur voor het komende jaar. De informatie wordt op een overzichtelijke en gemakkelijk begrijpbare manier beschikbaar gesteld bij de verlenging van een leveringscontract of aanpassing van de leveringsprijs;”

¹ Verlenging gaat veelal over contracten van bepaalde duur tegen dezelfde voorwaarden. Het lijkt ons dat hier eerder contracthernieuwing bedoeld wordt, zoals beschreven in artikel 18 §2/2/1 en §2/2/2 in de Elektriciteitswet. Het gaat om het aflopen van het huidig contract tegen de dan geldende voorwaarden waarbij de leverancier de klant moet informeren over de nieuwe voorwaarden.

² We nemen aan dat bij contracten met een variabele energieprijzen hiermee een wijziging van de prijsformule bedoeld wordt.

³ Er is geen definitie van ‘standaardleverancier’ in de Vlaamse regelgeving. Het lijkt beter om te spreken over de leveringen door de netbeheerder (als sociale leverancier, als uitzonderingsleverancier of als noodleverancier). Ook voor de afnemers die recht hebben op het sociaal tarief dient een uitzondering gemaakt te worden.

Het voorstel is dus om de energieleverancier te verplichten om de afnemer in geval van contracthernieuwing te informeren over zowel het totaal bedrag op de afrekeningsfactuur van het voorgaande jaar als het nieuwe geschatte totaal bedrag van de afrekeningsfactuur voor het komende jaar.

Voordeel hiervan is dat de afnemer op deze manier een eenvoudige “prijsvergelijking” kan zien tussen zijn huidige en toekomstige contract. Deze maatregel zou vooral een hulp zijn voor afnemers die momenteel geen weet hebben van of gebruik maken van de V-test of andere prijsvergelijkingssites. Het vergelijken van een prijs uit het verleden met een geschatte prijs voor de toekomst zegt echter helaas niets over hoe concurrentieel, en dus interessant, het nieuwe contractvoorstel is. Bij een verwachte daling van de prijzen op de energiemarkten, kan het nieuwe contractvoorstel er misschien wel voordelig uitzien, maar vergeleken met andere producten van de leverancier en/of andere leveranciers, is dit niet noodzakelijk het geval.

Het lijkt aangewezen om de methodiek waarop de leverancier een inschatting moet maken van de afrekeningsfactuur voor het komende jaar verder te specificeren. Om een goede vergelijking te kunnen maken moeten de volumes van de voorbije afrekeningsfactuur en van de geschatte toekomstige afrekeningsfactuur gelijk zijn. Er zijn ook verschillende manieren om een schatting te maken van een variabele energieprijs⁴. De berekeningswijze van het totaal bedrag op de afrekeningsfactuur voor het komende jaar zou best gelijk zijn aan deze gebruikt in de V-test.

1.2 Vermelding unieke identificatiecode van het geldende contract op elke factuur

We wensen hierbij een bijkomend voorstel te formuleren ter verbetering van de informatieverlening door leveranciers aan hun klanten.

De VREG biedt overeenkomstig artikel 3.1.16 van het Energiedecreet een vergelijkingsinstrument aan op zijn website, de V-test. Hierin kunnen huishoudelijke en kleinzakelijke afnemers gratis een vergelijking op maat maken van het aanbod van elektriciteits- en gascontracten, zowel vast, variabel en dynamisch, als voor afname en teruglevering.

Sinds februari 2023 is het ook mogelijk om zijn bestaande contract te vergelijken met het actuele aanbod van alle energieleveranciers in de V-test. Om deze vergelijking te kunnen maken, dient de afnemer wel de juiste productversie en/of intekendatum van zijn lopend energiecontract te kennen. Veel afnemers kennen dit echter niet. Het is niet of enkel onduidelijk terug te vinden. Vaak dienen afnemers dit nog op te vragen bij hun leverancier.

Om deze opzoeking makkelijker te maken wordt voorgesteld om de leveranciers te verplichten op elke voorschotfactuur en afrekeningsfactuur de unieke identificatiecode van de toepasselijke productversie te vermelden. Die unieke code wordt (nu reeds) toegekend door de VREG na de rapportering door de leverancier aan de VREG van de concrete prijsinformatie en voorwaarden van deze productversie met het oog op de opname hiervan in de V-test-databank.

⁴ Bijvoorbeeld: berekening op basis van de laatst gekende waarde van de gebruikte indexatieparameter, of berekening op basis van een schatting gebaseerd op forward-noteringen voor het komende jaar (zoals in de V-test).

De unieke identificatiecode dient niet alleen te worden vermeld, maar ook aangeboden te worden in de vorm van een link of QR-code, die de afnemer onmiddellijk leidt naar een vergelijking van zijn lopend contract met het bestaande marktaanbod in de V-test. Afnemers die hun factuur digitaal bekijken, kunnen op de link klikken. Afnemers die de factuur op papier ontvangen kunnen via mobiele toestellen de identificatiecode inscannen als QR-code. De unieke identificatiecode, link en QR-code moeten ook vermeld worden op de melding van een contracthernieuwing.

Bij minder dan 10% van alle bestaande contracten van huishoudelijke afnemers en kleinzakelijke afnemers is er nog geen vergelijking van hun huidige productversie met het actueel aanbod mogelijk. Dat komt omdat de voorwaarden van deze (oude) productversies niet beschikbaar zijn in de V-test-databank. Door de leveranciers te verplichten een unieke identificatiecode te publiceren op de factuur, wordt verzekerd dat leveranciers ook deze nog ontbrekende contracten, met bijhorende details, rapporteren aan de VREG. De VREG zal immers enkel de unieke identificatiecode aanmaken voor de productversie als deze volledig werd gerapporteerd. Deze maatregel zal er dus voor zorgen dat de V-test-databank verder wordt vervolledigd en alle afnemers een vergelijking kunnen maken van hun product met het lopend aanbod.

Er wordt voorgesteld om deze nieuwe verplichting te laten ingaan op 1 januari 2025, teneinde de VREG en de leveranciers toe te laten tijdig de nodige voorbereidingen en aanpassingen in hun systemen uit te voeren (de V-test van de VREG en de facturatiesystemen van de leveranciers).

Deze voorgestelde aanpassing zou er als volgt kunnen uitzien:

“Art. Y. In artikel 3.2.18, eerste lid, van het Energiebesluit van 19 november 2010, het laatst gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juni 2023, wordt een punt 20° ingevoegd, dat luidt als volgt:

20° vermeldt vanaf 1 januari 2025 op iedere voorschotfactuur, afrekeningsfactuur en contracthernieuwing van huishoudelijke en kleinzakelijke afnemers de unieke identificatiecode van de versie van het product waarop de afnemer heeft ingetekend of die wordt aangeboden bij contracthernieuwing, zoals toegekend door de VREG na de rapportering van deze productversie met het oog op de opname hiervan in het vergelijkingsinstrument, vermeld in artikel 3.1.16 van het Energiedecreet. Deze unieke identificatiecode wordt tevens op iedere voorschotfactuur, afrekeningsfactuur en contractvernieuwing meegenomen in de vorm van een link en een QR-code, die de afnemer onmiddellijk leidt naar een vergelijking van dit contract met het bestaande marktaanbod in het prijsvergelijkingsinstrument van de VREG.”

2 Mogelijkheid voorzien tot verlenging van een voorwaardelijke aanwijzing tot netbeheerder

De VREG wenst nog een bijkomend tekstvoorstel te suggereren voor opname in het Ontwerpbesluit, naar aanleiding van de recente beslissing van de VREG tot voorwaardelijke aanwijzing van Elia Transmission Belgium als beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit in het Vlaams Gewest ([BESL-2023-128](#)).

De VREG wijst de distributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit aan (art. 4.1.1 en 4.1.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2029). De voorwaarden waaraan een kandidaat-netbeheerder moet voldoen om te kunnen worden aangewezen als netbeheerder, evenals de procedure tot aanwijzing van de netbeheerder, zijn vastgesteld in de artikelen 3.1.1 e.v. Energiebesluit van 19 november 2010.

Art. 3.1.26 van het Energiebesluit voorziet in de mogelijkheid tot aanwijzing van een netbeheerder, zelfs als die niet voldoet aan alle voorwaarden van het Energiebesluit. Dit handelt dan om een voorwaardelijke aanwijzing. Immers, als de met toepassing van dit artikel aangewezen netbeheerder niet binnen een jaar na zijn aanwijzing aan alle voorwaarden van het Energiebesluit voldoet, “beslist de VREG tot beëindiging” van zijn (voorwaardelijke) aanwijzing (cfr. het huidige derde lid van art. 3.1.26 van het Energiebesluit).

Dit lijkt te wijzen op de nood aan een expliciete, formele beslissing van de VREG tot beëindiging van de aanwijzing als na één jaar (voorwaardelijke) aanwijzing blijkt dat nog steeds niet voldaan is aan alle voorwaarden. Deze formele beslissing is juridisch echter onnodig: de VREG heeft ter zake geen enkele appreciatiebevoegdheid. De formele beslissing van de VREG, vermeld in het derde lid van art. 3.1.26, wordt dan ook om juridische-technische redenen best gewijzigd naar een *van rechtswege verval* van de aanwijzing.

Hiernaast is een beëindiging van de aanwijzing van een netbeheerder (van rechtswege, dan wel op grond van een beslissing van de VREG) niet aangewezen als er niet onmiddellijk een nieuwe netbeheerder kan aangewezen worden voor het betrokken net. De beëindiging zorgt er dan immers voor dat er geen netbeheerder meer is die het net moet beheren, afnemers aansluiten, het technisch reglement naleven, een investeringsplan opstellen... Daarom wordt voorgesteld om ook in de mogelijkheid te voorzien dat de VREG kan beslissen tot een nieuwe voorwaardelijke aanwijzing. Zo kan de VREG verzekeren dat er een beheerder aangewezen blijft voor het betrokken net, en kan de VREG ook handhavend (blijven) optreden tegen deze partij bij niet-naleving van diens verplichtingen uit de Vlaamse energieregelgeving.

De voorgestelde aanpassing zou er als volgt kunnen uitzien:

“Art. Z. In artikel 3.1.26, derde lid, van het Energiebesluit van 19 november 2010, worden de woorden “beslist de VREG tot beëindiging van zijn aanwijzing” vervangen door de woorden “beëindigt zijn aanwijzing van rechtswege, tenzij de VREG beslist tot een nieuwe voorwaardelijke aanwijzing”.”